

ISSN (печ.) 2079-620X

ISSN (онлайн) 2617-5193

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ
ХАБАРШЫСЫНЫҢ
ЭКОНОМИКА сериясы

ECONOMIC Series of the
BULLETIN
of the L.N. Gumilyov ENU

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ серия
ВЕСТНИКА
ЕНУ имени Л.Н. Гумилева

№ 3 • 2018

2010 жылдан бастап шығады
Founded in 2010
Издается с 2010 года

Жылына 4 рет шығады
Published 4 times a year
Выходит 4 раза в год

Астана, 2018
Astana, 2018

Бас редакторы
С.Б. Мақыш
э.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары

А.М. Бакирбекова, э.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Редакция алқасы

Алибекова Б.А.	э.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Байжолова Р.А.	э.ғ.д., проф.(Қазақстан)
Бейсенова Л.З.	э.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Егембердиева С.М.	э.ғ.д. проф. (Қазақстан)
Керімбек Ғ. Е.	э.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Кемел М.	э.ғ.д. ,проф. (Қазақстан)
Кирдасинова К.А.	э.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Кучукова Н.К.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Лавровский Б.Л.	д.э.н., проф.(Ресей)
Мадиярова Д.М.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Майдырова А.Б.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Муталиева Л.М.	э.ғ.к., доцент(Қазақстан)
Никифорова Е.В.	д.э.н., проф.(Ресей)
Петрова М.	доцент (Болгария)
Санг Кю Ли	PhD, проф.(Оңтүстік Корея)
Сембиева Л.М.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Сидорович А.В.	э.ғ.д., проф. (Ресей)
Сыздықбаева Б.У.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Толысбаев Б.С.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Урузбаева Н.А.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Шалболова У.Ж.	э.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Редакцияның мекен-жайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қ. Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.
Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31432)
E-mail: vest_econom@enu.kz

Жауапты хатшы, компьютерде беттеген:
Д. Байтлесова

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ хабаршысының экономика сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігімен тіркелген. 18.02.14ж.

№ 14171-Ж -тіркеу куәлігі

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 50 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі,13/1,
тел.: (7172)709-500 (ішкі 31432)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief
S.B. Makysh

Doctor of Economic Sciences, Professor (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief

A.M. Bakirbekova, Can. of Economic Sciences
(Kazakhstan)

Editorial board

Alibekova B.A.	Can. of Economic Sciences (Kazakhstan)
Baizholova R.A.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Beisenova L.Z.	Can. of Economic Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Kerimbek G.E.	Can. of Economic Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Kemel M.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Kirdasinova K.A.	Can. of Economic Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
Kuchukova N.K.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Lavrovskii B.L.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Russia)
Madiyarova D.M.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Maidyrova A.B.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Mutaliyeva L.M.	Can. of Economic Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Nikiforova E.V.	Doctor of Economic Sciences, Prof.(Russia)
Petrova M.	Assoc.Prof. (Bulgaria)
Sembieva L.M.	Doctor of Economic Sciences , Prof. (Kazakhstan)
Shalbolova U. Zh.	Doctor of Economic Sciences , Prof. (Kazakhstan)
Sidorovich A.V.	Doctor of Economic Sciences , Prof. (Russia)
Sung-Kyu Lee	PhD, Prof. (South Korea)
Syzdykbayeva B.U.	Doctor of Economic Sciences , Prof. (Kazakhstan)
Tolysbayev B.S.	Doctor of Economic Sciences , Prof. (Kazakhstan)
Urusbayeva N.A	Doctor of Economic Sciences , Prof. (Kazakhstan)
Yegemberdiyeva S.M.	Doctor of Economic Sciences, Prof. (Kazakhstan)

Editorial address:2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31432)
E-mail: vest_econom@enu.kz

Responsible secretary, computer layout:
D. Baytlessova

Economic Series of the bulletin of the L.N. Gumilyov ENU

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan Registered by Ministry culture and information of Republic of Kazakhstan. Registration certificate No. 14171-Ж from 18.02.14

Periodicity: 4 times a year

Circulation: 50 copies

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31432)

Главный редактор
С.Б. Макыш
д.э.н., профессор (Казахстан)

Зам. главного редактора **А.М. Бакирбекова**, к.э.н., доцент (Казахстан)

Редакционная коллегия

Алибекова Б.А.	к.э.н. доцент (Казахстан)
Байжолова Р.А.	д.э.н., проф(Казахстан)
Бейсенова Л.З.	к.э.н., доцент (Казахстан)
Егембердиева С.М.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Керимбек Г. Е.	к.э.н., доцент (Казахстан)
Кемел М.	проф., д.э.н. (Казахстан)
Кирдасинова К.А.	к.э.н., доцент (Казахстан)
Кучукова Н.К.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Лавровский Б.Л.	д.э.н., проф.(Россия)
Мадиярова Д.М.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Майдырова А.Б.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Муталиева Л.М.	к.э.н., доцент (Казахстан)
Никифорова Е.В.	д.э.н., проф.(Россия)
Петрова М.	доцент (Болгария)
Санг Кю Ли	PhD, проф. (Юж. Корея)
Сембиева Л.М.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Сидорович А.В.	д.э.н., проф. (Россия)
Сыздыкбаева Б.У.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Толысбаев Б.С.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Урузбаева Н.А.	д.э.н., проф. (Казахстан)
Шалболова У.Ж.	д.э.н., проф.(Казахстан)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. К. Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31432)
E-mail: vest_econom@enu.kz

Ответственный секретарь, компьютерная верстка:
Д. Байтлесова

Экономическая серия вестника ЕНУ имени Л.Н. Гумилева

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрирован Министерством культуры и информации Республики Казахстан.
Регистрационное свидетельство № 14171-Ж от 18.02.14 г.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 50 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1,
тел.: (7172)709-500 (вн.31432)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

**Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕҰУ ХАБАРШЫСЫНЫҢ
ЭКОНОМИКА СЕРИЯСЫ № 3 • 2018**

МАЗМҰНЫ

Экономикалық теория

Есберген Р.Ә., Аман Қ. Ақтөбе облысының ауыл шаруашылығын қарқынды дамыту мәселелері....	8
---	---

Экономика және кәсіпкерлік

Ерниязов Т.Н., Мырзахмет М.К. Нарықтық барометр. Нарық көрсеткіштерін пайдалана отырып нарықтық талдау әдістері.....	19
Ерумбаев А.Т. Көлеңкелі экономиканың Қазақстанның өңірлік әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерінің динамикасына әсері.....	24
Мелдеш Д.Е. Мемлекеттік жеке-меншік әріптестіктің дамуы.....	28

Мемлекеттік аудит

Жұпышева А.О., Макыш С.Б. Мемлекеттік экологиялық аудитты жүргізу процессінің шетелдік тәжірибесі.....	33
---	----

Туризм

Кенжебаева А. Қазақстандағы қолжетімді туризмді дамытуда саяхат кедергілерінің әсері	39
Сейдуалин Д.А., Мәулен М.Ғ. Туризм мен қызмет көрсету индустриясында цифрлы технологияларды қолдану.....	45
Сыздықбаева Б.Ұ., Раимбеков Ж.С. Аймақтық деңгейде туризмді дамытудың кластерлік саясаты...	50

Қаржы

Мукушев А.Б., Есенова Г.Ж., Досалиев Б.А., Мукушев С.Б., Адильбекова Б.А. Қаржы пирамидасын Mathcad ортасында модельдеу	56
--	----

Менеджмент

Васильева О.А., Ямпольская Д.О., Турусин Д.И. Ресей жастарының көшбасшылық әлеуеті: ішкі және сыртқы көзқарас.....	63
Куангалиева Т.К., Амалбек Г.Қ. Кәсіпорынның дағдарысқа қарсы басқару мәселелері	74
Ноғайбаев М.А. Мұнай-химия өнеркәсібін мұнай өнеркәсібінің келешегі зор саласы ретінде дамыту.....	80

ECONOMIC SERIES
OF THE BULLETIN OF THE L.N. GUMILYOV ENU № 3 • 2018

CONTENTS

Economic theory

Yesbergen R.A., Aman K. Problems of Intensive Development of Agriculture of Aktobe Region.....	8
---	---

Economics and entrepreneurship

Yerniyazov T. N., Myrzakhmet M. K. Market barometer. The methods of market analysis with the use of market indicators.....	19
Yerumbayev A. The influence of the shadow economy on the dynamics of indicators of the regional socio-economic development of Kazakhstan.....	24
Meldesh D. Development of public - private partnership in the social sphere of the Republic of Kazakhstan.....	28

State audit

Zhupysheva A.O., Makysh S.B. Foreign Experience of the State Environmental Audit.....	33
--	----

Tourism

Kenzhebayeva A. Impact of travel obstacles on the development of accessible tourism in Kazakhstan.....	39
Seidualin D.A., Maulen M.G. The use of digital technologies in tourism industry and services	45
Syzdykbayeva B.U., Raimbekov Zh.S. Cluster-based policy tourism development at the regional level.....	50

Finance

Mukushev A.B., Esenova G.Zh., Dosaliyev B.A., Mukushev S.B., Adilbekova B.A. Modeling the financial pyramid through the Mathcad	56
--	----

Management

Vasilyeva O.A., Yampolskaya D.O., Turusin D.I. Leadership potential of Russian youth: an inside and outside look.....	63
Kuangalieva T.K., Amalbek G.K. Problems of Anti-Crisis Management of the Enterprise.....	74
Nogaibayev M.A. Development of the petrochemical industry as a promising area of the oil industry.....	80

СОДЕРЖАНИЕ

Экономическая теория

Есберген Р.А., Аман К. Проблемы интенсивного развития сельского хозяйства Актюбинской области.....	8
---	---

Экономика и предпринимательство

Ерниязов Т.Н., Мырзахмет М.К. Рыночный барометр. Методы анализа рынка с использованием рыночных индикаторов.....	18
Ерумбаев А.Т. Влияние теневой экономики на динамику показателей регионального социально-экономического развития Казахстана.....	24
Мелдеш Д.Е. Развитие государственно-частного партнерства.....	28

Государственный аудит

Жупышева А.О., Макыш С.Б. Зарубежный опыт проведения государственного экологического аудита.....	33
---	----

Туризм

Кенжебаева А. Влияние туристических ограничений на развитие доступного туризма в Казахстане.....	39
Сейдуалин Д.А., Маулен М.Г. Использование цифровых технологий в индустрии туризма и сервиса	45
Сыздыкбаева Б.У., Раимбеков Ж.С. Кластерная политика развития туризма на региональном уровне.....	50

Финансы

Мукушев А.Б., Есенова Г.Ж., Досалиев Б.А., Мукушев С.Б., Адильбекова Б.А. Моделирование финансовой пирамиды посредством Mathcad.....	56
---	----

Менеджмент

Васильева О.А., Ямпольская Д.О., Турусин Д.И. Лидерский потенциал российской молодежи: взгляд изнутри и снаружи.....	63
Куангалиева Т.К., Амалбек Г.К. Проблемы антикризисного управления предприятием	74
Ногайбаев М.А. Развитие нефтехимической отрасли как перспективное направление нефтяной индустрии.....	80

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ хабаршысының экономика сериясы – № 3 • 2018, 50-55 б.
Economic Series of the bulletin of the L.N. Gumilyov ENU – № 3 • 2018, 50-55 pp.
<http://bulecon.enu.kz/>; E-mail: vest_econom@enu.kz

XFTAP 06.71.57

Б.Ұ. Сыздықбаева¹, Ж.С. Раимбеков²

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: ¹syzdykbaeva_bu@enu.kz, ²raimbekov_zhs@enu.kz)

Аймақтық деңгейде туризмді дамытудың кластерлік саясаты

Аннотация. Мақалада Қазақстандық туристік кластердің территориялық сегментінің бірі Ақмола облысы туризм индустриясының даму стратегиясы зерттеледі.

Зерттеу барысында туризм индустриясын ұйымдастыруының басымды бағыттары белгіленді; туризм индустриясын дамыту шараларының артықшылықтары мен кемшіліктері көрсетілді; аталған саланың өңірдегі кәсіпкерліктің бәсекелестік артықшылықтарын сипаттайтын детерминанттар жүйесі анықталды.

Аймақтық деңгейде кластерді дамытудың негізгі бағыттары анықталды: кластерді институционалдық дамытуға көмек; кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруына бағытталған жобаларды қолдау механизмдерін дамыту; кластердің дамуына қолайлы жағдай жасау.

Аймақтық деңгейде туризмді дамыту стратегиясын жүзеге асыруға ұсыныстар берілді – рекреациялық және инвестициялық тартымдылығы жоғары мүмкіншілігі бар аймақ ретінде дамыту. Туристік индустрияны қалыптастыру облыстың даму стратегиясының механизмдерінің бірі болады.

Түйін сөздер. Туризм, қонақжайлық индустриясы, кластер, Қазақстан

DOI: <https://doi.org/10.32523/2079-620X-2018-3-50-55>

Кіріспе. Қазақстан Республикасының даму стратегиялық жоспарында туризм бөлек кластер және экономикалық дамудың ұлттық басымдыққа ие саласының бірі ретінде қарастырылады, сондай-ақ ол - ел экономикасы әртараптануының негізгі драйвері.

Біздің ел өзінің кең ауқымымен географиялық орналасу тұрғысынан Еуропа мен Азияның сауда қатынасы ортасында тиімді жолда орналасуы, қазіргі таңға дейін сақталған бай мәдени-тарихи мұрасы мен дәстүрлерінде туризмді сәтті дамыту үшін барлық негіздерге ие.

Қазақстан Республикасының туристік саласын дамытудың 2023 жылға дейінгі тұжырымдамасында алты мәдени-туристік кластер құру қарастырылған:

1. «Астана –Евразия жүрегі» – Астана қаласы негізінде;
2. «Алматы – Қазақстанның еркін мәдени аймағы» – Алматы қаласы мен Алматы облысы аудандарын біріктіретін кластер;
3. «Алтай інжуі» Шығыс Қазақстан облысының солтүстік және шығыс бөліктерінен тұрады. Кластер орталығы Өскемен қаласы болады;
4. «Ұлы Жібек жолын жаңғырту» Қызылорда облысының орталық және шығыс бөлігін, Оңтүстік Қазақстан облысының оңтүстік-шығыс және солтүстік-батыс бөлігін және Жамбыл облысының оңтүстік-батыс бөлігін қамтиды;
5. «Каспий қақпасы» Маңғыстау облысын толықтай және Батыс Қазақстан мен Атырау облысының аудандарын қамтиды. Кластер орталығы Ақтау қаласы болады;
6. «Табиғат пен көшпелі мәдениет бірлігі» Ақмола және Қарағанды облыстарын, Солтүстік Қазақстан облысының оңтүстік-батыс бөлігін және Павлодар облысының батыс бөлігін қамтиды. Кластердің орталығы Бураба» курорттық аймағы болады.

Тұжырымдама туристік кластердің болашағы зор аудандарында кәсіпкерлік қызметті дамытуға көмектесуді қарастырады.

2025 жылға қарай туризм саласы ұлттық экономиканың бірден бір құраушы негізі болуы тиіс, оның ЖІӨ-дегі үлесі 8% дейін өсуі қажет (2016 жылы - 0,9%) [1].

Мақсат. Зерттеу жұмысының мақсаты туризмді дамыту стратегиясын аймақтық деңгейде анықтау (қонақжайлық индустриясы мысалында) болып табылады.

Міндеттер. Осы үшін келесідей мәселелердің шешімі қарастырылды: қонақжайлық индустриясы кәсіпорыны позициясын бағалау; кәсіпорын қызметінің даму болашағын бағалау; аймақта қонақжайлық индустриясын дамыту стратегиясы бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Қолданған әдістер. Зерттеу барысында маркетингтік талдау әдістері қолданылды: сауалнама және интервью, статистикалық талдау әдістері.

Талқылау және нәтижелер. Біз Ақмола облысы үлгісінде Қазақстанның туризмі мен қонақжайлылық индустриясын дамыту жағдайында мемлекеттік билік және жергілікті өзін-өзі басқару органдары жүзеге асыратын [2] кластерлерді дамытуға жәрдемдесудің негізгі бағыттарын қарастырдық.

Аудандағы туризм стратегиясының басты мақсаты – қазақстандық және шетелдік тұтынушыларға қызмет етуге кең мүмкіндік беретін жоғары тиімділікке ие туристік кешен құру. Бұл туристік индустрия кәсіпорындары мен ұйымдарының қызметі нәтижелерінің тиімділігін арттыру, ресурстарды (материалдық, қаржылық, кадрлық, ақпараттық) тиімді бөлу, сондай-ақ жаңа технологияларды, жүйелер мен осы қызметке байланысты үрдістерді қолдану және құру циклін қысқарту. Стратегиялық мақсаттар өзара байланысты және олардың әрқайсысы аудан экономикасымен туризм индустриясы арасында қарым-қатынас орнату тұрғысынан жеке маңызға ие.

Аймақтық деңгейде туристік индустрияны дамытудың келешек мүмкіндітері барлық тараптарды қамтитын және даму мақсаттарына қол жеткізу үшін жағдай жасау үшін кәсіпкерліктің өзара байланысты салаларының біртұтас жүйесін құруды және дамытуды қамтамасыз етуі тиіс.

Қонақжайлылық индустриясында ұйымдар мен кәсіпорындардың позицияларын бағалау үшін, біздің ойымызша, стратегиялық топтардың әдіснамасын пайдалануға болады [5, 463 б.]. Бұл кәсіпорынға осы саладағы бәсекелестікті жалпы бейнесін көруге және сыртқы жағдайлар өзгерген жағдайдағы ұйымдардың бәсекелестік позициясын болжауға мүмкіндік береді. Ақмола облысы нарығында қонақжайлық ұйымдарының қызметін бағалау үшін стратегиялық топтардың әдіснамасын пайдаланамыз. Ол үшін стратегиялық топтардың картасын құру мақсатында келесі сипаттамаларды таңдаймыз: баға, комиссия, ұсынылатын қызметтер жиынтығы (О - орналастыру, Т - тамақтану, К - көлік, С - клиенттің өтініші бойынша сервис, СС – клиенттің ескертуінсіз қызмет көрсету).

Бәсекелес фирмалар қай қызметке машықтанған, нарық түрімен жиынтықта осы сипаттамаларды балдық бағалай отырып, стратегиялық топтар картасын құруға болады (1 кесте).

1-кесте

Ақмола облысының қонақжайлық ұйымдарының негізгі сипаттамалары

Сипаттамалар	Қонақжайлық ұйымдары				
	1 топ	2 топ	3 топ	4 топ	5 топ
Баға, доллармен	600-700	700-800	800-900	900-1000	от 1000
Комиссиялар	төмен	төмен	орташа	жоғары	жоғары
Қызмет, тауар, жұмыс кешені (баллдар)	2 (О, Т)	3 (О, Т, С)	3 (О, Т, К)	4 (О, Т, К, С)	4 (О, Т, К, С, СС)
Нарық	жергілікті	аймақтық	аймақтық	ұлттық	халықаралық
Ескерту: Қонақжайлылық индустриясының нарығын зерттеу негізінде					

1-кестеде келтірілген деректерді пайдаланып, аталған ұйымдарды топтаймыз:

I - жергілікті нарықта жұмыс жасайтын және табысы төмен тұтынушыларға бағытталған ұйымдар (мотельдер, лагерьлер және т.б.). Клиенттеріне орналасу және тамақтану қызметін ұсынады;

II - аймақтық нарықта жұмыс жасайтын және орташадан төмен табысты тұтынушыларға бағытталған ұйымдар («Светлый» пансионаты, «Пансионат «Жумбақтас» ЖШС, «Көкшетау қонақ үйі» ЖШС, «Достық» қонақ үй кешені және т.б.), клиенттеріне шағын ыңғайлылыққа ие орналасу және тамақтану қызметін ұсынады;

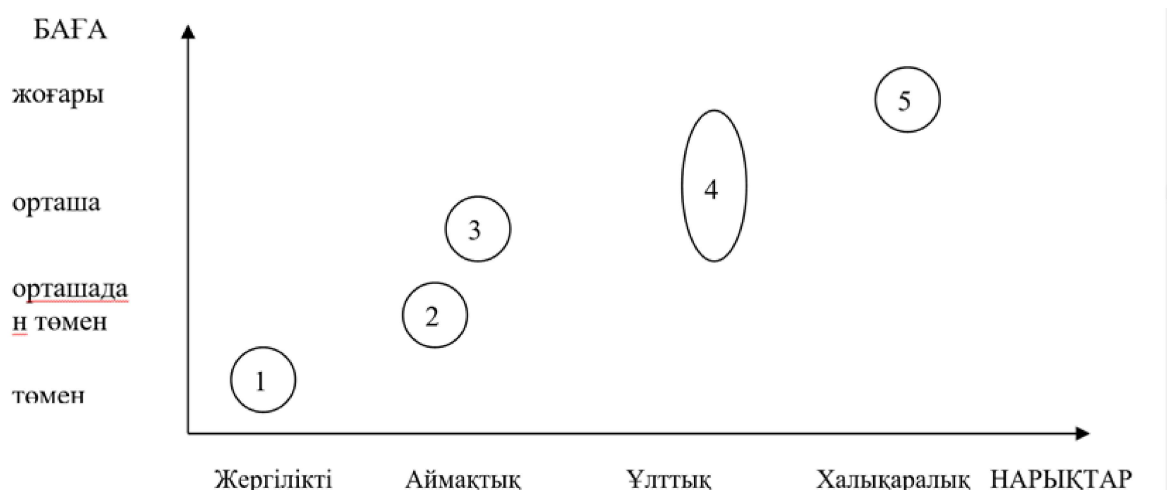
III - аймақтық нарықта жұмыс жасайтын және орташа табысты тұтынушыларға бағытталған ұйымдар («АқЖелкен» пансионаты, «Ақмолатурист» АҚ, «Полет Бурабай» демалыс базасы, «Евразия» пансионаты, «Теремок» отелі және т.б.), клиенттерінің өтінішіне орай шағын сервис, орналасу және тамақтану қызметін ұсынады;

IV - ұлттық нарықта жұмыс жасайтын, орташа және жоғары табысты тұтынушыларға бағытталған ұйымдар («Санаторий «Оқ-Жетпес» АҚ, «Санаторий «Зеленый Бор» ЖШС және т.б.), келесідей қызметтер ұсынады: О, Т, К, С;

V – ұлттық және халықаралық нарықта жұмыс жасайтын және жоғары табысты тұтынушыларға бағытталған ұйымдар («Санаторий «Оқ-Жетпес» АҚ, ОАО «Щучинский санаторий» («Жерұйық»), «Самал» отелі және т.б.), келесідей қызметтер ұсынады: О, Т, К, С, СС.

Осыған байланысты барлық ұйымдар тек III-V тобының қонақ үйлері жетекші орын алады деуге болады, өйткені олар қызметтердің толық жиынтығын ұсынады, орташа табысты тұтынушылармен жұмыс істейді, туристік агенттіктерге жоғары комиссиялар ұсынып, табысы төмен клиенттерді тарту үшін мүмкіндігінше бағаларды төмендетеді.

Осы мәліметтер негізінде стратегиялық топтар картасын құруға болады (сурет 1), келесідей шартты мәндер қолданып: «мотелдер» - 1, «Светлый» - 2, «Евразия» - 3, «Евразия-Делюкс» ЖШС - 4, «Оқ-жетпес» - 5.



1-Сурет – Стратегиялық топтар картасы

Тұтынушылардың бәсекеге қабілеттілігін талдай отырып, біз «Евразия-Делюкс» ЖШС-нің мысалында орташа табысты тұтынушылардан табысы жоғары тұтынушылар деңгейіне көшу үрдісі ретінде көре аламыз. Егер біз бәсекелестікті ауыстыру қызметтерін қарастыратын болсақ, ұйымдар ұқсас қызметтерге назар аударып, бағасын, жаңалығын және сапасы есебінен өз өнімдерін жақсартуы керек.

Бұрынғы зерттеулердің нәтижесі бойынша [4] Ақмола облысында туризмді одан әрі дамыту инфрақұрылымды дамытуды, кәсіпкерліктің осы саласына қатысты саясатты қайта қарауды, қызметтерді дамыту үшін коммуникациялық құралдарды пайдалануды талап етеді, бұл кешенді дамуға мүмкіндік береді.

Зерттеу нәтижелері Ақмола облысында туризм және қонақжайлылық индустриясын қолайлы жағдайларда дамыту перспективалары бар екенін көрсетті. Сонымен қатар, аймақтағы қонақжайлылықтың кәсіпкерлік кешенін құру меншік иелерінің жеке жауапкершілігін және жаңа бизнеспен бірге жүретін жеке тәуекелді көздейтіндігін ескеру қажет. Оларды дамыту және ұзақ мерзімді перспективада өсуі нарықтық өзгерістерді алдын-ала болжау және олардың ұйымдастырушылық құрылымын клиенттердің қажеттіліктеріне бейімдеуге байланысты.

Аймақта қызмет етуші субъектілердің қызығушылықтарын тұтас біріктіретін экономикалық байланыстар жүйесін құру қажет. Ол үшін ынталандыру, қаржыландыру және логистикалық жүйелерін пайдалануға болады. Осылайша, жергілікті салық бөлігіндегі салық жеңілдіктері мүмкіндіктері олардың орналасқан жеріне белсенді көмек көрсететін субъектілерге ең қолайлы халықты көрсетуге мүмкіндік береді.

Мемлекеттік және жергілікті билік органдарының қолдауымен шетелдік және қазақстандық инвесторларды тартуға болады. Бұл салада қонақжайлық индустриясын дамытуды жеделдету үшін екі қор көзі ұсынылады: сыртқы және ішкі инвестициялар. Ішкі инвестицияларды ынталандыру әдістері аумақтың ішкі әлеуетін (табиғи ресурстар, өндіріс, көлік, байланыс, еңбек) жандандырумен байланысты.

Осыған байланысты өңірлік дамуды реттеудің ықтимал әдістеріне мыналар жатады: тікелей мемлекеттік реттеу, кәсіпкерліктің осы саласын ынталандыру және шағын және орта бизнесті нығайту.

Ақмола облысындағы қонақжайлылық индустриясын талдау республикалық көрсеткіштермен салыстырғанда оның өсу қарқыны төмен екенін көрсетті [6]. Алайда, бұл қызмет көрсету кешені бәсекелестік артықшылықтардың детерминанттары, ұсынылған өнімдердің саралануы және биліктің тиісті мемлекеттік қолдауымен одан әрі дамыту үшін қажетті айнымалылармен сипатталады.

Тәжірибе көрсеткендей, Ақмола облысында кәсіпкерліктің осы саласын дамытуды үйлестіретін кез-келген ұйымды бөліп шығару мүмкін емес. Қонақжайлық индустриясының барлық ұйымдары мен кәсіпорындары өз бетінше жұмыс істейді. Олардың қызметі әрқашан аумақтың мүдделеріне сәйкес келмейді. Бұл келіспеушілік, бір жағынан, еңбек ресурстарына қажеттілікті, қаржы ресурстарын пайдалануды анықтауда, ал екінші жағынан, аумақтық ынтымақтастық жағдайында, өнімді емес саланы дамыту және т.б. сияқты көрінеді. Осы сервистік кешенді дамыту стратегиясын әзірлеу кезінде экономикалық және әлеуметтік аспектілерді есепке ала отырып, кәсіпорындардың, салалардың және аумақтардың мүдделерінің дәйектілігі болуы керек. Осылайша, өңірдің біртіндеп дамуы жұмыс орындарының санын ұлғайту және келушілер үшін тиісті инфрақұрылымды дамыту мақсатында қаралады. Және тағайындалған пункттің инфрақұрылымын басқа салалардан пайда алуға мүмкіндік беретін етіп ұйымдастыру қажет.

Осыған байланысты, біздің ойымызша, қонақжайлылық индустриясын дамытудың келесі стратегиясын ұсынуға болады: аумақтың параллель дамуы рекреациялық және инвестициялық тартымдылық орны бар. Дәстүрлі модельдерден айырмашылығы, бұл опция ірі бастапқы инвестицияларды талап етпейді, бірақ аймақ дамып келе жатқан, соның ішінде шағын және орта кәсіпорындарға қаржы ресурстарын бірге-бірте құюды көздейді.

Бизнестің осы саласының кәсіпорындары мен ұйымдарының, қонақжайлылық индустриясының субъектілерінің мүмкін болатын іскерлік белсенділігінің болжамды құндылықтарын зерттеу олардың өсуін көрсетті. Тиісінше, өнімнің (қызмет көрсетулердің, тауарлардың, жұмыстардың) күтімі мен жеткізілуі артады [6]. Демек, қонақжайлылық индустриясында тікелей және жанама жұмыс істейтін кәсіпорындардың саны өсіп келеді.

Келушілердің санының артуы жергілікті билік органдарын қонақжайлық индустриясының кәсіпорындары мен ұйымдарын дамытуға және қолдауға ынталандырады. Кәсіпкерліктің әртүрлі кәсіпкерлік қызметтің осы саласының қызметтері, жұмыстары мен тауарлары әртараптандырылған және дамыған салалары бұған жауап береді. Қонақжайлық индустриясының субъектілерінің түрлі санаттары бойынша аймаққа қызығушылықты арттыру осы саланың элементтерін дамытумен бірге жүруі керек. Дамудың басында аймаққа адамдарды жеткізу бойынша жетекші көлік автокөлік желісі болады, өйткені басқа көлік құралдары жақсы дамымаған. Осыған байланысты, аймақта мамандандырылған автомобиль турларының дамуын ұсынуға болады.

Алдында зерттелгендей [3], аймақтағы туризмді дамытумен қатар аймақтың экономикасына, өңдеу және қызмет көрсететін кәсіпорындарға да инвестициялар өсуде.

Бұл үшін барлық жағдайлар бар: туризмнің дамуын ынталандыратын «Бурабай» арнайы экономикалық аймағының болуы; Астана қаласының және Бурабай ЕЭА есебінен шағын бизнестің дамуы және сату нарығын ұлғаюы. Осы кезеңде Ақмола облысының қонақжайлылық индустриясы нарығында алға жылжу мәселелерін шешу маңызды. Ол үшін белгілі және тартымды аумақтардың деректерін білдіру үшін маркетингтік коммуникация құралдарын пайдалану қажет. Бұл маңызды рөл әр түрлі жарнамалық буклеттер мен жарнамалардың, әсіресе интернетте, шығарылуы мүмкін. Бұдан басқа, қонақжайлылық индустриясын дамыту үшін табысты қаржы және стратегиялық бағытты қамтамасыз ететін әкімшілік әдістерді қолдану қажет. Бұл үшін біз осы бағытта аймақтың дамуына арналған үйлестіруші орган қажет. Аймақтағы тартымды жерлердің дерекқорын құрып, келуге болатын ең қызықты орындармен бірге бірнеше туристік бағыттарды анықтау маңызды.

Кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға және олардың өзара іс-қимылының тиімділігін арттыруға бағытталған жобаларды қолдау тетіктерін әзірлеу. Атап айтқанда, туристік кластерді дамытудың шарты ретінде инвестициялық қызметті ынталандыру тәсілдерін құру.

Алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу мынадай басым бағыттарды іске асыру арқылы жүзеге асырылады:

- туристік кластердің инвестициялық тартымдылығын арттыру үшін жағдай жасау;
- сыртқы экономикалық қызметті дамыту;
- инвестициялық инфрақұрылымды дамыту;

- жарнамалық және көрме қызметі;
- кадрларды даярлау және қайта даярлау.

Кластерлік бастамаларға қаржылық және мүлікті қолдау құралдарын пайдалануды арттыру мақсатында атқарушы органдар мынадай тетіктерді пайдалануды қамтамасыз етуі тиіс:

- кластерлік көзқарасты орталық деңгейде әзірленген салалық және салалық даму стратегиясына, сондай-ақ мемлекеттік және ведомстволық мақсатты бағдарламаларға, аумақтық даму схемаларына интеграциялауды қамтамасыз ету;

- шағын бизнес субъектілеріне орта кәсіпкерлікке мемлекеттік қолдау көрсету тетіктерін тарату;

- қосалқы мердігерлік тетіктерді дамыту бойынша шаралар әзірлеу және құндылықтар тізбектерін жетілдіру мақсатында отандық кәсіпорындар мен ұйымдардың сапа менеджменті жүйесін енгізуге жәрдемдесу;

- инновациялық және кәсіптік білім беру саласындағы мемлекеттік-жекеменшік серіктестік жобаларына қолданбалы зерттеулердің бәсекеге қабілетті қолдау тетіктерін әзірлеу, кластерлік жобаларды дамытудың алғышарттарын қамтамасыз ету.

Туристік кластерді құру жөніндегі іс-шараларды іске асыру республикалық бюджет, жергілікті бюджеттер, облыстың мүдделі кәсіпорындарының және ұйымдарының меншікті қаражаттары есебінен, банктік заемдар, шетелдік инвесторлардың қаражаттары, басқа да көздер есебінен қамтамасыз етілуі мүмкін.

Жобаларға салынатын инвестициялар мынадай қаржы құралдарын пайдалану арқылы жүзеге асырылуы мүмкін: банктік заемдар, лизинг, концессия, займдар, кәсіпорындардың құрылуы, инвестициялық қорларды құру.

Кластердің дамуына қолайлы жағдайлар жасауды қамтамасыз ету, соның ішінде: кәсіптік білім беру жүйесінің тиімділігін арттыру; инфрақұрылымды дамытуға бағытталған мақсатты инвестицияларды енгізу; салық жеңілдіктерін беру; әкімшілік кедергілерді азайту.

Қорытынды. Бұл бизнестің құрамдас бөліктері арасындағы функционалдық айырмашылықтарға қарамастан, олар бір-бірімен ғана емес, сонымен бірге бүкіл аймақтың әлеуметтік-экономикалық жағдайына өзара ықпалдасады. Туризмді дамыту стратегиясына сәйкес, Ақмола облысы жергілікті тұрғындар, бизнесмендер мен туристер үшін бастапқыда дамиды. Туристік саланы қалыптастыру аймақтың стратегиялық даму механизмдерінің бірі болады.

Әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының туристік саласын дамытудың 2023 жылға дейінгі тұжырымдамасы: Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 30 маусымдағы қаулысы № 406 [Электр. ресурс]. - URL: <http://www.adilet.zan.kz/docs/P1700000406> (Дата обращения: 10.09.2018)
2. Методические рекомендации по реализации кластерной политики в субъектах Российской Федерации. Минэкономразвития России от 26.12.2008 г. [Электронный ресурс]. - URL: <http://www.economy.gov.ru>. - 2009, 28 июля. (Дата обращения: 28.07.2009)
3. Раимбеков Ж.С., Кыдырбекұлы Д.А. Повышение инвестиционной привлекательности и потенциала кластерной системы в туризме // Вестник КазНУ имени Аль-Фараби. Серия экономическая. - 2013. - № 6. - С.88-94.
4. Сыздыкбаева Б.У., Раимбеков Ж.С. Исследование стратегии индустрии гостеприимства на региональном уровне для содействия развитию туристического кластера // Китайско-Казахстанское сотрудничество в рамках проекта «Один пояс – Один путь»: Сб. матер. Евро-Азиатского форума экономики и политики. – Шэньян, 2017. – С.13 – 19.
5. Школа И. М., Ореховська Т. М. Менеджмент туристской индустрии: Учеб. пособие. - Черновцы: Книги - XXI, 2005. - 596 с.
6. Raimbekov Zh., Syzdykbaeva B. and etc. Forecast Indicators and Priorities of the Tourism Industry: A Study of Akmola Region, Kazakhstan // Mediterranean Journal of Social Sciences. - 2015. - Vol. 6. - No.6 - P.386-394.

Б.У.Сыздыкбаева, Ж.С. Раимбеков

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Кластерная политика развития туризма на региональном уровне

Аннотация. В статье исследуется состояние развития индустрии туризма в Акмолинской области Казахстана как одного из территориальных сегментов казахстанского туристического кластера.

В ходе исследования установлены приоритетные направления организации индустрии туризма,

преимущества и недостатки развития индустрии туризма, система детерминантов, определяющих конкурентные преимущества данной сферы предпринимательства в регионе.

Выявлены основные направления содействия развитию кластеров на региональном уровне: содействие институциональному развитию кластеров, развитие механизмов поддержки проектов, направленных на повышение конкурентоспособности предприятий, обеспечение формирования благоприятных условий для развития кластеров.

Предложены рекомендации по разработке стратегии развития туризма на региональном уровне - параллельное развитие территории как места с рекреационной и инвестиционной привлекательностью. Формирование туристской индустрии станет одним из механизмов стратегического развития области.

Ключевые слова. Туризм, предпринимательство, кластер, Казахстан.

B.U. Syzdykbayeva, Zh.S. Raimbekov

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Cluster-based policy tourism development at the regional level

Abstract. The article examines the state of development of tourism industry in the Akmola region of Kazakhstan, as one of the territorial segments of the Kazakhstan tourist cluster.

The study identified priority areas to organize tourism industry; advantages and disadvantages of development of tourism industry; a system of determinants determining the competitive advantages of this area of entrepreneurship in the region.

Main directions for promoting the development of clusters at the regional level are identified: support for institutional development of clusters; development of support mechanisms for projects aimed at improving competitiveness of enterprises; ensuring buildup of favorable conditions for the development of clusters.

Recommendations are proposed for creation of tourism development strategy at the regional level — concurrent development of the territory as a place with recreational and investment attractiveness. The formation of tourism industry will be one of the mechanisms for strategic development of the region.

Keywords. Tourism, entrepreneurship, cluster, Kazakhstan.

References

1. Qazaqstan Respublikasynyn turistik salasyn damytudyn 2023 zhylga deingi tuzhyrymdamasy: Qazaqstan Respublikasy ukimetinin 2017 zhylgy 30 mausymdagı qaulysy № 406 [Concept of development of the tourism industry of the Republic of Kazakhstan until 2023] [Electr. resour.]. Available at: <http://www.adilet.zan.kz/docs/P1700000406> (Accessed: 10. 09.2018)
2. Metodicheskie rekomendatzii po realizatzii klasternoi politiki v subektah Rossiiskoi Federatzii. Mineconomrazvitiya Rossii 26.12.2008 g. [Electronni resurs]. Available at: <http://www.economy.gov.ru>. - 2009, 28 iyulya (Accessed: 28.07.2018).
3. Raimbekov Zh.S., Kydyrbekuly D.A. Povyshenie investitsionnoi privlekatelnosti i potentsiala klasternoi sistemy v turizme [Increasing the investment attractiveness and potential of the cluster system in tourism], Vestnik KazNU imeni Al-Farabi. Seriya ekonomicheskaya [Bulletin of the Al-Farabi KazNU. Economic series], (6), 88-94(2013).
4. Syzdykbaeva B.U., Raimbekov Zh.S. Issledovanie strategii industrii gostepriimstva na regionalnom urovne dly sodeistviya razvitiyu turisticheskogo klastera [Research of the hospitality industry strategy at the regional level to promote the development of the tourism cluster], Kitaisko-Kaakhstanskoe sotrudnichestvo v ramkah proekta «Odn po yas – odin put: Sb. mater. Evro-Aziatskogo foruma ekonomiki i politiki [Chinese-Kazakhstan cooperation in the framework of the project “One Belt - One Way”: Collection of materials of the Euro-Asian Economic and Political Forum]. Shenyang, 2017. P.13 – 19.
5. Shkola I.M., Orehovska T. M. Menedzhment turistskoi industrii: Ucheb. Posobie [Tourism Industry Management: Tutorial] (Knigi- XXI, Chernovtzi, 2005, 596 p.).
6. Raimbekov Zh., Syzdykbaeva B. and etc. Forecast Indicators and Priorities of the Tourism Industry: A Study of Akmola Region, Kazakhstan, Mediterranean Journal of Social Sciences, 6(6), 386-394(2015).

Авторлар туралы мәлімет:

Сыздықбаева Б.Ұ. – э.ғ.д., «Туризм» кафедрасының профессоры, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан.

Раимбеков Ж.С. - э.ғ.д., «Экономика» кафедрасының профессоры, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан.

Syzdykbayeva B.U. - Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Tourism, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

Raimbekov Zh.S. – Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Economics, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰҰ хабаршысының
экономика сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журнал мақсаты. Экономика салалары бойынша мұқият тексеруден өткен ғылыми құндылығы бар мақалалар жариялау.

2. Журналда мақала жариялаушы автор мақаланың қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) және vest_econom@enu.kz электрондық поштасына Word форматындағы нұсқаларын жіберу қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

Мақалалар қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде қабылданады. Сонымен қатар, автор(лар) ілеспе хат ұсынуы керек.

3. Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысында басуға келісімін, шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы автор туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді.

4. Мақаланың көлемі 18 беттен аспауға тиіс (6 беттен бастап).

5. Мақаланың құрылымы

6. FTAMP <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс жасайтын болса, онда әр автор мен оның жұмыс мекемесі қасында бірдей белгі қойылу керек) – жолдың ортасында;

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде, курсивпен, жолдың ортасында;

Мақала атауы – жолдың ортасында;

Аннотация (100-200 сөз; формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспесі, мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет).

Түйін сөздер (6-8 сөз не сөз тіркесі)

Түйін сөздер мақала мазмұнын көрсетіп, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-іздігіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

Негізгі мәтін мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет – *жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.*

Таблица, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болу қажет. Сурет айқын, сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана номерленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары міндетті түрде алғаш қолданғанда түсіндірілуі берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі

Мәтінде әдібиеттерге сілтемелер тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің номерленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіліде: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1] арқылы, екінші сілтеме [2] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Кітапқа

45 бет]). Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпейтін басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгілерін төмендегі **мақаланы рәсімдеу үлгісінен қарңыз**).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекен-жайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

1. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның қайтарылуы оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

Редакцияға түскен мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторларға жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) үш күн аралығында қайта қарап, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жіберуі керек. Рецензент жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 2018 жылы 4500 тенге – ЕҰУ қызметкерлері үшін және 5500 тенге басқа ұйым қызметкерлеріне.

Реквизиттер:

РГП ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева МОН РК

Столичный филиал АО «Цеснабанк»

КБЕ16

БИН 010140003594

БИК TSES KZ KA

IBAN - KZ 91998BTV0000003104

За публикацию ФИО автора

**Provision on articles submitted to the journal
ECONOMIC Series of the Bulletin of the L.N. Gumilyov ENU**

1. Purpose of the journal. Publication of carefully selected original scientific works in the fields of Economic Science

2. An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 408) and by e-mail Vest_econom@enu.kz in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained. And you also need to provide the cover letter of the author(s).

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations.

4. The volume of the article should not exceed 18 pages (from 6 pages).

5. Structure of the article (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

GRNTI <http://grnti.ru/> - first line, left

Initials and Surname of the author (s) - center alignment, italics

Full name of the organization, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - center alignment, italics

Author's e-mail (s)- in brackets, italics

Article title - center alignment, bold

Abstract (100-200 words, it should not contain a formula, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

Key words (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

The main text of the article should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, results / discussion, conclusion - line spacing - 1, indent of the "red line" -1.25 cm, alignment in width.

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

In the article, only those formulas are numbered, to which the text has references.

All abbreviations, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on the financial support of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have

the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see below in the sample of article design).

At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language).

Information about authors: surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

6. The article must be carefully verified. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge).

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Экономическая серия Вестника ЕНУ имени Л.Н. Гумилева»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ по экономическому направлению.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г.Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_econom@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также автору(ам) необходимо предоставить сопроводительное письмо.

Язык публикаций: Казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Объем статьи не должен превышать 18 страниц (от 6 страниц).

5. Схема построения статьи (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

ГРНТИ <http://grnti.ru/> - первая строка, слева

Инициалы и Фамилию автора(ов)- выравнивание по центру, курсив

Полное наименование организации, **город, страна** (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках курсив

Название статьи – выравнивание по центру полужирным шрифтом

Аннотация (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

Ключевые слова (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку задачи, цели, историю, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – *межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.*

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными.

В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1], вторая - [2] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 стр.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нерцензируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

ГРНТИ 27.25.19

А.Ж. Жубанышева¹, Н. Темиргалиев², А.Б. Утесов³

¹²Институт теоретической математики и научных вычислений Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева, Астана, Казахстан

³Актюбинский региональный государственный университет имени К. Жубанова, Актөбе, Казахстан

(E-mail: ¹axaulezh@mail.ru, ²ntmath10@mail.ru, ³adilzhan_71@mail.ru)

Численное дифференцирование функций в контексте Компьютерного (вычислительного) перечника

Аннотация. В рамках компьютерного (вычислительного) перечника полностью решена задача приближенного дифференцирования функций, принадлежащих классам Соболева по неточной информации, полученной от производного конечного множества тригонометрических коэффициентов Фурье-Лебега дифференцируемой функции... [100-200 слов]

Ключевые слова. Приближенное дифференцирование, восстановление по неточной информации, предельная погрешность, компьютерный (вычислительный) перечник.

Основной текст статьи должен содержать

- введение/постановка задачи,
- цели/история,
- методы исследования,
- результаты/обсуждение, заключение/выводы.

Список литературы

1. Темиргалиев Н. Компьютерный (вычислительный) перечник как синтез известного и нового в численном анализе// Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева -2014. –Т. 4. № 101. – С. 16–33.
2. Локуциевский О.М., Гавриков М.Б. Начала численного анализа. -М.: ТОО «Янус», 1995. -581 с.
3. Жубанышева А.Ж., Абикенова Ш. О нормах производных функций с нулевыми значениями заданного набора линейных функционалов и их применения к перечниковым задачам// Функциональные пространства и теория приближения функций: Тезисы докладов Международной конференции, посвященная 110-летию со дня рождения академика С.М. Никольского, Москва, Россия, 2015. – Москва, 2015. -С.141-142

А.Ж. Жұбанышева, Н. Темірғалиев, А.Б. Утесов

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің теориялық математика және ғылыми есептеулер институты, Астана, Қазақстан

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ақтөбе, Қазақстан

Компьютерлік (есептеуіш) диаметр мәнмәтінінде функцияларды сандық дифференциалдау

Аннотация. Компьютерлік (есептеуіш) диаметр мәнмәтінінде Соболев класында жататын функцияларды олардың тригонометриялық Фурье-Лебега коэффициенттерінің ақырлы жиынынан алынған дәл емес ақпарат арқылы жуықтау есебі толығымен шешілді... [100-200 сөз]

Түйін сөздер. Жуықтап дифференциалдау, дәл емес ақпарат бойынша жуықтау, шектік қателік, Компьютерлік (есептеуіш) диаметр.

A.Zh. Zhubanysheva, N. Temirgaliyev, A.B. Utesov

*Institute of theoretical mathematics and scientific computations of L.N. Gumilyov Eurasian
National University, Astana, Kazakhstan*

K.Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan

Numerical differentiation of functions in the context of Computational (numerical) diameter

Abstract. The computational (numerical) diameter is used to completely solve the problem of approximate differentiation of a function given inexact information in the form of an arbitrary finite set of trigonometric Fourier coefficients... [100-200 words]

Key words. Approximate differentiation, recovery from inexact information, limiting error, computational (numerical) diameter, massive limiting error.

References

1. Temirgaliyev N. Komp'yuternyj (vychislitel'nyj) poperechnik kak sintez izvestnogo i novogo v chislennom analize [Computational (numerical) diameter as a synthesis of the known and the new in numerical analysis], Vestnik Evrazijskogo nacional'nogo universiteta imeni L.N. Gumileva [Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University], 4(101), 16–33 (2014). [in Russian]
2. Lokucievskij O.M., Gavrikov M.B. Nachala chislennogo analiza [Elements of numerical analysis] (Yanus, Moscow, 1995).
3. Zhubanysheva A.Zh., Abikenova Sh.K. O normah proizvodnyh funkcij s nulevymi znachenijami zadannogo nabora linejnyh funkcionalov i ih primenenija k poperechnikovym zadacham [About the norms of the derivatives of functions with zero values of a given set of linear functionals and their application to the width problems]. Tezisy dokladov Mezhdunarodnoj konferencii, posvjashhennaja 110-letiju so dnja rozhdenija akademika S.M.Nikol'skogo «Funkcional'nye prostranstva i teorija priblizhenija funkcij» [International conference on Function Spaces and Approximation Theory dedicated to the 110th anniversary of S. M. Nikol'skii]. Moscow, 2015, pp. 141-142.

Сведения об авторах:

На каз.:

Жұбанышева А.Ж. – Теориялық математика және ғылыми есептеулер институтының аға ғылыми қызметкері, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан. Тел.: +7 (7172)709-500 (внут. 33-411). E-mail: axaulezh@mail.ru.

Темірғалиев Н. – Теориялық математика және ғылыми есептеулер институтының директоры, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан. Тел.: +7 (7172)709-500 (внут. 33-325). E-mail: ntmath10@mail.ru.

Утесов А.Б. - физика-математика ғылымдарының кандидаты, Математика кафедрасының доценті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, А.Молдағұлов даңғ. 34, Ақтөбе, Қазақстан. E-mail: adilzhan_71@mail.ru.

На рус.:

Жубанышева А.Ж. – Старший научный сотрудник Института теоретической математики и научных вычислений, Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева, ул. Сатапаева 2, Астана, Казахстан. Тел.: +7 (7172)709-500 (внут. 31-411). E-mail: axaulezh@mail.ru.

Темиргалиев Н. – Директор Института теоретической математики и научных вычислений, Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева, ул. Сатапаева 2, Астана, Казахстан. Тел.: +7 (7172)709-500 (внут. 31-411). E-mail: ntmath10@mail.ru.

Утесов А.Б. - кандидат физико-математических наук, доцент кафедры Математики, Актюбинский региональный государственный университет имени К. Жубанова, пр. А.Молдагуловой 34, Актөбе, Казахстан. E-mail: adilzhan_71@mail.ru.

На англ.:

Zhubanysheva A.Zh. – Senior researcher of the Institute of theoretical mathematics and scientific computations, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., Astana, Kazakhstan. Tel.: +7 (7172)709-500 (31-411). E-mail: axaulezh@mail.ru.

Temirgaliyev N. – Head of the Institute of theoretical mathematics and scientific computations, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., Astana, Kazakhstan. Tel.: +7 (7172)709-500 (33-325). E-mail: ntmath10@mail.ru.

Utesov A.B. - candidate of physical and mathematical sciences, Associate Professor of the Department of Mathematics, K.Zhubanov Aktobe Regional State University, A.Moldagulova Prospect, 34, Aktobe, Kazakhstan. E-mail: adilzhan_71@mail.ru.